

UNDERVISNING I ZOOBIOLOGI SOM ET REDSKAB I NATURBEVARELSE

Kapacitetsopbygning i zoologiske haver
i Afrika, Balkan og Sverige

Undervisning i forskellige discipliner inden for drift af zoologiske haver og naturbevarelse er en populær kompetence opgradering af personalet i zoologiske anlæg, og i øvrigt en forpligtelse hvis man er medlem af EAZA (European Association of Zoos and Aquaria).

Foto: Michael O. Jørgensen

Foto: Marcel Fens

Foto: Henrik Malchau.

Foto: Marcel Fens

I 1996 lavede Bio/Zoo informations stifter, Michael O. Jørgensen, sin opgave til The International Training Center, Durrell, og universitetet i Kent, UK, med henblik på en DESMAN, netop om undervisning i zoo biologi som et værktøj i naturbevarelse, konklusionen af projektet var at to af de vigtigste værktøjer til succes er:

- At uddanne folk ex-situ som kan videreformidle viden til deres hjemlande
- At uddanne folk in-situ i deres egne virksomheder

Foto: Michael O. Jørgensen

Foto: Henrik Malchau.

” Zoologiske haver kan spille en meget vigtig rolle som mentor og vindue til naturforståelse

Undervisning i forskellige discipliner inden for drift af zoologiske haver og naturbevarelse er en populær kompetenceopgradering af personalet i zoologiske anlæg, og i øvrigt en forpligtelse hvis man er medlem af EAZA (European Association of Zoos and Aquaria).

Det er en storartet mulighed at sende medarbejdere i zoologiske haver, f.eks. dyrepassere, formidlere, zoologer og ledere, på kurser. Udbuddet er meget stort, dels gennem private udbydere, men også gennem organisationer som f.eks. EAZA, BIAZA (British and Irish Association of Zoos and Aquariums), AZA (Association of Zoos & Aquariums) og Durrell (Durrell Wildlife Conservation Trust) m.fl. Men udfordringen er, at det ofte er dyrt, også selv om der findes støttemuligheder og stipendiater. Desuden skal medarbejderen være væk fra virksomheden i en periode, specielt ved oversøiske kurser. Den sidste problemstilling er, at man får medarbejdere tilbage med ny viden og energi men med ringe muligheder for at implementere det lærte, pga. forskelle i virksomhedskultur og i mange tilfælde kulturforskelle i øvrigt. Det resulterer ofte i, at medarbejderen møder modstand eller forhindringer i forhold til brug af de nye færdigheder, hvilket forhindrer, at virksomheden kan få fuldt udbytte af medarbejderens træning/uddannelse. I andre tilfælde søger medarbejderen væk fra virksomheden, hvilket igen giver såvel tab af medarbejder som udvikling.

ZOOLOGISKE HAVER MANGE STEDER I VERDEN STÅR OVERFOR STORE UDFORDRINGER

Mange steder i verden står zoologiske haver overfor store udfordringer, dels økonomiske, dels i forhold til dyrevelfærd og opfyldelse af de krav og forventninger man har til zoologiske haver i dag. Zoologiske haver kan spille en meget vigtig rolle som mentor og vindue til naturforståelse, hvilket er en af baggrundene for, at der findes zoologiske haver i næsten enhver afkrog af verden. Der er dog stadig zoologiske haver, som mere eller mindre befinder sig på menageri stadiet og anvender deres dyresamling udelukkende som underholdning, men mange steder forsøger man virkelig at gøre en forskel og leve op til moderne normer for zoologiske haver med de muligheder man nu engang har. Det er klart, at man f.eks. mange steder i Afrika er begrænset af infrastruktur og lokal økonomi, hvilket naturligvis har indflydelse på den investering, der kan anvendes til anlæg, herved ikke forstået at anlæggene nødvendigvis er dårlige, men bygget mere spartansk. Mange steder har man også formået at få sponsorer og investorer med ind over den overordnede planlægning af det zoologiske anlæg.

PERSONALETS BAGGRUND VARIERER MEGET

Personalet i mange ikke-vestlige zoos har meget blandet baggrund, lige fra ufaglærte bønder over uddannede rangere til universitets- og faguddannede specialister.

Bio/Zoo Information har arbejdet med in-situ kurser siden slutningen af firserne, og kurser i Danmark siden 1984. Med de såkaldte walk and talk kurser opstod der en mulighed for at etablere undervisning i zoologiske haver uden for Danmark f.eks. Uganda, Bulgarien og Sverige. Walk and talk konceptet bidrager til kapacitetsopbygning i den enkelte virksomhed.

Foto: Henrik Malchau.

Foto: Michael O. Jørgensen

Foto: Marcel Fens

Foto: Michael O. Jørgensen

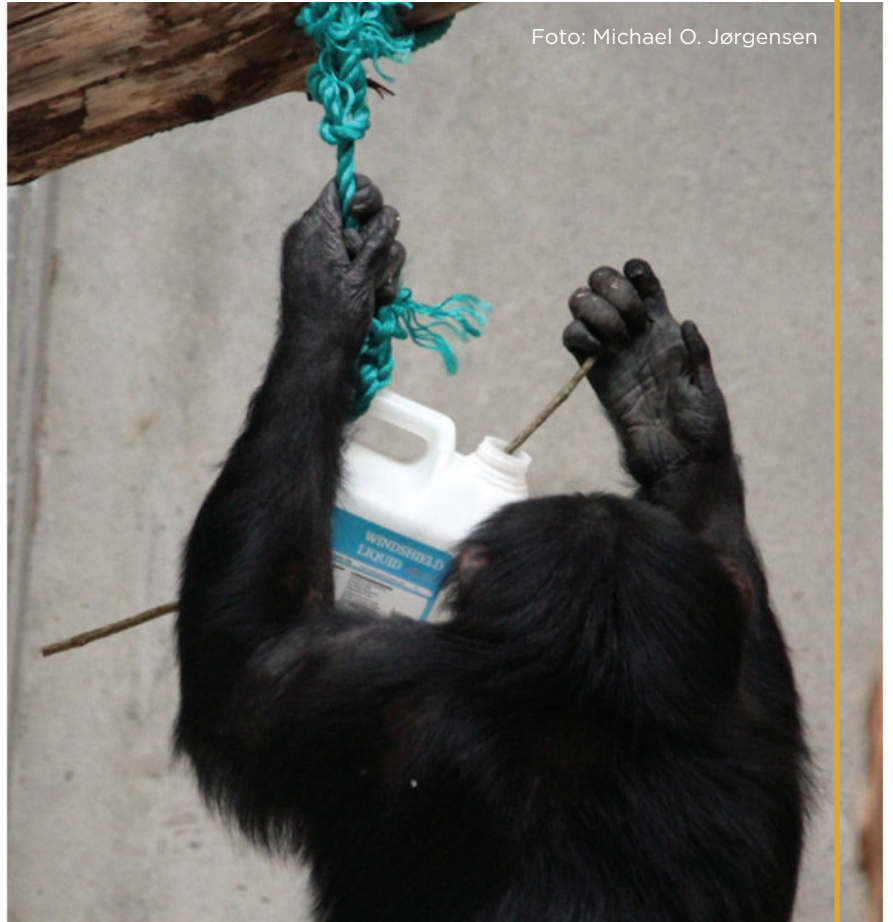

Foto: Michael O. Jørgensen

Foto: Henrik Malchau.

” Med kurserne tages der udgangspunkt i den virksomhed, som kurset foregår i, forstået på den måde, at den zoologiske have anvendes som et åbent klasseværelse”

Det giver udfordringer for virksomhedskulturen, og samtidig er det ofte vanskeligt at få en målrettet drift med implementering af moderne zoo-discipliner. I mindre privatejede institutioner er det det samme scenarie, hvor der mangler fagdiscipliner og faglige netværk. Netop disse udfordringer giver behov for uddannelse på tværs af faglige kompetencer, baggrund og zoo-opdragelse, dette dækkes som nævnt af vores in-situ kurser. Kurser in-situ i virksomhederne ikke er så udbredte. Baggrunden og formålet med in-situ kurserne er at undervise tværfagligt med fælles mål: At forbedre og udbygge disciplinerne inden for moderne zoo-drift:

Zoologiske havers historie

Zoologiske havers formål

Fodring af zoodyr

Husbandry

Rengøring og hygiejne, herunder zoonoser

Formidling

Speak teknik

Anlægsdesign

Dyrevelfærd

Berigelse og træning

Dyreregistrering

Adfærd

Observationsteknik

Naturbevarelse

Sikkerhed

Krise arbejde

Presse

Med kurserne tages der udgangspunkt i den virksomhed, som kurset foregår i, forstået på den måde, at den zoologiske have anvendes som åbent klasseværelse, sådan at teorien straks kan demonstreres, afprøves og implementeres i virksomheden. Målene kan afstemmes med de muligheder og udfordringer, som den zoologiske have har. Samtidig kan man ved at blande forskellige faggrupper på kurset gøre det muligt at øge samarbejdet og skabe gensidig forståelse for virksomhedens faggrupper, dette fører til fælles fodslag og ejerskabsfølelse.

Kurserne har vist sig at være særdeles succesfulde, ikke kun i udviklingslandene men også i lande inden for EU, ligesom modellen er særdeles egnet i danske og andre skandinaviske zoologiske anlæg, i sin walk and talk form. Derudover kan medarbejderne tilpasse deres normale arbejde, så de kan deltage i kurset, og samtidig passe deres arbejde.

CASE STORY FRA UGANDA

Uganda har været mål for os siden slutningen af 1980'erne, hvilket har ført til forskellige kursus tiltag for vildtplejere og zoofolk i Uganda. I 2016 tog vi initiativ til et nyt kursus af en uges varighed med 52 deltagere fra Entebbe Wildlife Conservation Education Center (Entebbe Zoo), Ngamba Island Chimpanzee sanctuary (Jane Goodall Foundation), Politiet, Vildtforvaltningen, Reptile Zoo Jinja med flere. Kurset strakte sig over fem dage med teori om formiddagen og Walk and talk sessions om eftermiddagen; desuden var der rig lejlighed til at lave praktiske øvelser i parken. Et nyt kursus er planlagt i juli 2017.

CASE STORY FRA SVERIGE

Enkelte dyreparker i Sverige benytter sig af arbejdskraft fra lande uden for Sverige, specielt Polen, Bulgarien og Rumænien. Dette giver ofte samme problemer som i nogle af de øvrige eksempler i forhold til fælles forståelse for moderne zoo-drift. I Ølands Djurpark er medarbejdersammensætningen af forskellige årsager per tradition ofte medarbejdere fra de nævnte lande, ud over at give kommunikationsproblemer er ensartethed i zoo-drift en stor udfordring. Derfor tog vi i 2013 initiativ til at lave flersprogede kurser på Øland for personalet samt afløsere i dyreafdelingen; desuden deltog formidlings personale, zoologer og dyrlæger på en del af kurserne. For at højne kvaliteten af kurserne blev disse kurser lavet i samarbejde med universitet i Sofia, hvor Professor i zoologi og zoo specialist Diana Zlatanova, hjalp os med dele af undervisningen. Undervisningen foregik på den måde på engelsk, bulgarsk med oversættelse til svensk og rumænsk, og med undervisningsmateriale på svensk, bulgarsk og rumænsk. Kurserne blev afviklet som en blanding af teori og walk and talk sessions, desuden blev der etableret opfølgings-sessions i de forskellige afdelinger for at hjælpe medarbejderne med at implementere disciplinerne i praksis.

CASE STORY FRA BULGARIEN

I slutningen af 1990'erne frem til starten af 2003 afholdt Bio/Zoo Information i samarbejde med Diana Zlatanova en række kurser i Sofia Zoo i Bulgarien for en større gruppe af medarbejdere fra Sofia Zoo andre zoos i Bulgarien samt enkelte fra øvrige Balkan. Kurserne var en stor succes, så vi besluttede at genoptage samarbejdet i 2016, i første omgang med et kursus for Sofia Zoos medarbejdere i dyrevelfærd og berigelse. Kurset indeholdt en teoretisk introduktion til emnet efterfulgt af en walk and talk session i parken med fokus på dyrevelfærd og miljøberigelse. Som ved tidligere undervisning i Bulgarien foregik kurset på bulgarsk og engelsk. Et nyt kursus er planlagt i oktober 2017.

Bio/Zoo Information har i 2017 modtaget støtte til at afholdelse af tre in-situ kurser i Afrika i Uganda, Nigeria og Ghana, takket være Benny og Dorrit Doberck samt Knud og Rigmor Wiedemanns legat. Derudover afholder vi i 2017 som nævnt kursus i Sofia Zoo i Bulgarien.

Bio/Zoo Information har siden 1984 ydet konsulentbistand til zoologiske haver, naturbevarelses projekter, byggelejepladser, dyrehandlere, dyreværnsorganisationer og private omkring hold af dyr. Desuden bidrager Bio/Zoo information med kursusvirksomhed og undervisning på fagskoler m.fl. Med mere end 30 års erfaring hører Bio/Zoo Information til et af Skandinaviens mest erfarne firmaer på området.